

PRO BONO ŠPECIÁL

November / 2020

**Hromadné testovanie COVID-19 na školách
a nezákonnosti s tým spojené. Ako postupovať?**

1. Pozitíva a negatíva testovania COVID-19 na školách

Na prvom mieste je vhodné uviesť, že testovanie na prítomnosť vírusu, spôsobujúceho ochorenie COVID-19, je **spravidla užitočná a dobrá vec**. Autor týchto riadkov musí často cestovať, niekedy sa nechá dobrovoľne testovať aj trikrát za týždeň PCR testami kvôli rôznym požiadavkám spojeným s prekračovaním hraníc. Testovanie tiež umožňuje naplniť ľudské právo na zdravie a zdravotnú starostlivosť.

Niekedy je však testovanie na COVID-19 uskutočňované za takých okolností, že negatíva spojené s testovaním **prevyšujú** kladný prínos testovania. Najmä plošné a hromadné testovanie býva spojené s veľkými problémami a negatívnymi následkami.

Plošné testovanie býva veľmi často **ponižujúce**. Čakanie niekoľko hodín v rade, vonku, v zime, bežne pri teplotách okolo bodu mrazu, bez možnosti navštíviť toaletu alebo sa napiť je v príkrom rozpore s predstavou o **ľudskej dôstojnosti**.

Hromadné testovanie prebieha často takým spôsobom, že **riziko nakazenia** pre testovaných je neúmerne vysoké. Pri plošných testovaniach si testujúci zdravotníci častokrát nemedia rukavice po každom teste, pretože ich proste nemajú dostatok. Testovaní čakajú v blízkosti jeden vedľa druhého, ľahko sa nakazia.

Taktiež, podmieňovanie iných základných práv a slobôd, napríklad práva na vzdelanie alebo práva na slobodu pohybu absolvovaním testovania, je všeobecne vnímané veľmi **ponižujúco** a dehonestujúco pre ľudskú dôstojnosť.

Právo na ľudskú dôstojnosť a na zabránenie ponižujúceho alebo neludského zaobchádzania je jedno zo základných ľudských práv, ktoré dokonca **nie je možné obmedziť** ani v prípade núdzového stavu (článok 3 a 15 Európskeho dohovoru o ľudských právach).

Rovnako, aplikovanie rôznych rýchlotestov, ktoré už len podľa príbalového letáka musia byť aplikované pri izbovej teplote, pričom testovanie prebieha vonku pri teplotách výrazne nižších, ani len nemôže naplniť účel testovania.

Taktiež plošné aplikovanie testov, ktoré majú dostatočnú detekčnú schopnosť iba pri ľuďoch, u ktorých sa prejavujú **klinické príznaky**, je v rozpore s účelom testovania, pretože vo výsledku mnohí, ktorí síce sú nakazení a sú šíriteľmi vírusu, takýmito testami odhalení nemôžu byť a dostanú negatívny výsledok testu. To je pre spoločnosť podstatne **horšie**, ako keby neboli testovaní vôbec. Takéto testovanie nie je spôsobilé dosiahnuť svoj účel, ktorým je karanténa (izolácia) nakazených osôb.

Mnohí budú **ignorovať** hromadné testovanie na školách, iba aby **upozornili na protiprávne metódy** vlády a pána premiéra pri aplikovaní opatrení na boj s kovidom, pri ktorom dochádza k neúmernému porušovaniu ľudských práv. Dnes právny poriadok **neumožňuje** jednotlivcovi, aby sa obrátil na Ústavný súd so žiadosťou o preskúmanie protiprávnosti vyhlások hlavného hygienika alebo uznesení vlády. Preto sa občania snažia upozorniť vládu na nesprávnosť jej konania iným spôsobom, napríklad neúčastou na „dobrovoľných“ testovaniach. Takéto konanie občanov sa opiera o článok 32 Ústavy SR, podľa ktorého občania majú právo postaviť sa na **odpor** proti každému, kto by odstraňoval demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd uvedených v ústave, ak činnosť ústavných orgánov a účinné použitie zákonných prostriedkov sú **znemožnené**. Týmto občanom testovanie v zásade nevadí, neúčast' na ňom používajú ako formu odporu k iným nespravodlivým a protiprávnym opatreniam.

Vládou a ministrom školstva navrhované pravidelné plošné testovanie na školách je spojené navyše s ďalšími rizikami, ktoré veľmi znižujú potenciálne prínosy testovania.

Z absurdných dôvodov sa plánuje povinné testovanie nielen žiakov, ale aj ich **rodičov**. Táto požiadavka vyznieva skutočne **nemiestne**. V prvom rade, rodičia do školy nechodia, takže nemajú koho v škole nakaziť. Ak rodičia žijú v jednej domácnosti so žiakom a žiak bude mať negatívny test, je zrejmé, že

rodičia by mali mať tiež negatívny test, resp. ak by aj mali pozitívny test, je zrejmé, že ich dieťa má dostatočnú imunitu a samo sa nenakazilo, takže ani nenakazí ostatné deti. Navyše, mnohí žiaci nežijú v spoločnej domácnosti s oboma rodičmi, niekedy so žiadnym rodičom. Testovanie rodičov vyznieva skôr ako čisté šikanovanie ľudí. Je taktiež nehorázne vyžadovať, aby školy, ktoré nie sú zariadené na testovanie, testovali nielen nejakých 400 žiakov, ale ešte aj ďalších 800 rodičov, čiže trikrát viac osôb, ako do školy reálne chodí.

Testovanie má prebiehať v priestoroch školy. Dnes nemajú prístup do školy žiadne cudzie osoby mimo žiakov a učiteľov. Pri testovaní tam majú, naopak, prísť rodičia, ktorých je spravidla dvakrát viac ako žiakov. O zdraví rodičov nemá škola žiadne údaje. Hromadným prebývaním v škole môžu nakaziť nielen kovidom množstvo ďalších osôb, pretože vírusy a baktérie zostanú v priestoroch školy aj po ich odchode. To je v príkrom rozpore s cieľom testovania na školách.

2. Porušovanie práv žiakov a ich diskriminácia

Zásadným problémom podmienenia prezenčnej návštevy školy testovaním na kovid je (i) nezákonná **diskriminácia** žiakov z určitého sociálneho prostredia a netestovaných žiakov, (ii) **neproporčné obmedzovanie** ľudského práva na vzdelanie a (iii) **formálna nezákonnosť** nariadení a vyhlášok obmedzujúcich právo na vzdelanie.

2.1 Diskriminácia žiakov

2.1.1 Zákaz diskriminácie pri vzdelávaní

Právo na vzdelanie je jedno zo základných ľudských práv. Je chránené nielen ustanovením článku 2 Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ľudských právach, ale aj článku 42 Ústavy SR. Toto ľudské právo je ďalej špecifikované najmä v školskom zákone 245/2008 Zz.

Právo na vzdelanie, na rozdiel napr. od práva na zdravie, nie je možné uplatniť bez pomoci iných osôb. Ľudské telo sa za určitých okolností dokáže samo uzdraviť, avšak vzdelanie nie je možné nadobudnúť bez súčinnosti učiteľov a iných osôb. Z toho dôvodu je dôležité, aby školy fungovali pokiaľ možno čo najdlhšie, aj keď budú iné inštitúcie, prevádzky alebo zariadenia uzatvárané.

Vzdelanie nie je iba ľudské právo, je to aj povinnosť. Povinná školská dochádzka je ustanovená v článku 42 ods. 1 Ústavy SR, ako aj v § 19 školského zákona.

Bránenie povinnej školskej dochádzky je trestným činom podľa § 211 ods. 1 lit. e) Trestného zákona.

Z uvedených právnych predpisov je zrejmé, že školská dochádzka je všeobecné ľudské právo a aj povinnosť.

Minister školstva pán Gröhling svojím rozhodnutím z 23.10.2020 nariadil **prerušenie vyučovania na základných a stredných školách do odvolania** s účinnosťou od 26.10.2020.

Následne, minister školstva pán Gröhling svojím rozhodnutím z 12.11.2020 obnovil vyučovanie od 16.11.2020 na základných a stredných školách pre **žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia**.

Uvedené prerušenie vyučovania zdôvodnil pán minister školstva Gröhling vyhlásením núdzového stavu a uznesením vlády SR č. 678, ktorým bola obmedzená sloboda pohybu.

2.1.2 Diskriminácia žiakov z neznevýhodneného sociálneho prostredia

Podľa vyššie uvedeného uznesenia vlády č. 678 z 22.10.2020 však obmedzenie slobody pohybu zaniklo k 1. novembra 2020 pre **všetkých žiakov**, nielen pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Z toho dôvodu umožnenie návštevy školy iba pre sociálne znevýhodnené deti je neprípustnou diskrimináciou detí, ktoré nie sú sociálne znevýhodnené.

Podľa § 145 ods. 1 školského zákona, práva ustanovené školským zákonom sa zaručujú **rovnako** každému uchádzačovi, dieťaťu, žiakovi a poslucháčovi v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vo vzdelaní ustanovenou antidiskriminačným zákonom 365/2004 Zz.

Podľa § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona, každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a **vo vzdelávaní**.

Podľa § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona, dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo **sociálneho pôvodu, majetku**, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Z uvedeného je zrejmé, že **diskriminácia žiakov** podľa majetku a sociálneho pôvodu vo vzťahu k prístupu ku vzdelaniu **je zakázaná**.

Je preto zrejmé, že pán minister Gröhling tým, že umožnil návštevu škôl iba deťom so sociálne znevýhodneného prostredia, protizákonne vylúčil z prezenčného vzdelávania všetky ostatné deti.

Diferencovanie žiakov podľa sociálneho pôvodu alebo majetku z dôvodu ochrany pred nákazou kovidom je rovnako neopodstatnená. Vírus COVID-19 je nákazlivý pre všetkých žiakov rovnako, je mu jedno z akého sociálneho prostredia pochádzajú. Odôvodňovať diskrimináciu žiakov podľa sociálneho pôvodu vírusovou infekciou je, jemne povedané, absurdné.

2.1.3 Diskriminácia netestovaných žiakov

V blízkej budúcnosti je taktiež plánovaná diskriminácia žiakov podľa toho, či sa dajú žiaci a súčasne ich **rodičia** pravidelne testovať na kovid.

Rozhodnutie nezúčastniť sa na hromadnom testovaní na kovid v školách je vecou **politického a iného zmýšľania**. Dôvody pre neúčast' na testovaní sú rôzne, ako bolo uvedené vyššie.

Z titulu § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona je však jedno, aké dôvody viedli žiakov a ich rodičov k neabsolvovaniu testovania, pokiaľ sa jedná o politické dôvody prameniace z ich politického a iného zmýšľania. Netestovanie ako prejav politického odporu v zmysle článku 32 Ústavy SR je úplne legitímny dôvod, pre ktorý je možné odoprieť testovanie na kovid.

Pokiaľ pán minister Gröhling alebo pán hlavný hygienik Mikas alebo vláda SR neumožnia prezenčne navštevovať školu iba tým žiakom, **ktorí sa nedali otestovať** a iným žiakom navštevovať školu **umožnia**, bude sa jednáť o porušenie zákazu **diskriminácie** v zmysle § 2 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona a § 145 ods. 1 školského zákona.

Ani argument, podľa ktorého by mali byť deti neabsolvujúce testovanie viac nákazlivé ako iné deti a preto by testovanie malo byť platným dôvodom na diskrimináciu neobstojí, pretože ani PCR testy a ani antigénové rýchlotesty nedokážu spoľahlivo odhaliť **iba** infekčných a **všetkých** infekčných žiakov. Výsledky týchto testov vyjadrujú iba určitú pravdepodobnosť infekčnosti, mnohí pozitívne testovaní nie sú nákazliví a mnohí negatívne testovaní nákazliví sú.

Na druhej strane, **všetci** žiaci majú právo na vzdelanie. Z toho dôvodu, nespoľahlivosť výsledku testovania je dôvodom na jeho nespôsobilosť onálepkovať len nakažlivých žiakov. Zákaz diskriminácie pri vzdelávaní je však **absolútny**, preto nie je možné tento zákaz diskriminácie oslabiť alebo odstrániť z dôvodu nejakých nie úplne spoľahlivých testovaní, nakoľko by došlo pri nesprávnom výsledku testu k neodôvodnenej **diskriminácii** žiaka. Zákaz diskriminácie sa nesmie merať **pravdepodobnosťou** výsledku nejakých chemických reakcií, je absolútny.

Ešte neprípustnejšia diskriminácia žiakov by vznikla, ak by žiakom nebolo umožnené navštevovať školu kvôli neotestovaniu **ich rodičov**. Viazat' prístup k vzdelaniu na testovanie rodičov na covid je absolútne v rozpore s ustanoveniami antidiskriminačného zákona, pretože rodičia do školy nechodia a tým pádom nemôžu nikoho v škole ani nakaziť.

2.1.4 Nedostatky distančného vzdelávania

Distančné vzdelávanie cez internet **nie je spôsobilé** nahradiť prezenčné vzdelávanie žiakov v priestoroch školy.

Vzdelávanie v priestoroch školy vzdeláva žiakov nielen v školskej látke, ale učí žiakov tímovej práci, riešiť konflikty a vychádzať s ostatnými ľuďmi.

Výuka cez internet na Slovensku nefunguje. Mnohí učitelia nemajú dostatočné skúsenosti s nastavením internetového spojenia. Vyučovanie pomocou videí postráda spätnú väzbu od žiakov.

Testovanie cez internet je v podstate vylúčené, pretože každý testovaný žiak môže v podstate podvádzať bez obmedzenia. Môže využívať pomoc iných osôb alebo zdrojov z internetu, či z učebníc. Preto žiaci strácajú motiváciu sa učiť poriadne.

Distančné vzdelávanie neúmerne zťažuje rodičov. Rodičia menších detí musia zostať s nimi doma a nemôžu vykonávať svoje povolanie.

Rodičia musia suplovať prácu učiteľov pri vysvetľovaní novej látky, pričom sami daným predmetom častokrát nerozumejú dostatočne.

Väčšina žiakov na Slovensku absolvuje iba malý zlomok vyučovacích hodín cez internet, z rôznych dôvodov, počnúc od technických nedostatkov internetu po nepripravenosť učiteľov distančne vyučovať.

Následkom distančného vzdelávania na Slovensku vzniká nevzdelaná generácia detí, ktoré budú mať problémy dorovnať svoje vedomostné nedostatky oproti rovesníkom so zahraničia.

Situácia sa ešte zhoršila, keď časť žiakov, pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia, školu prezenčne navštevuje, pričom ich spolužiaci sa majú naďalej vzdelávať cez internet. Vo výsledku učitelia nestíhajú učiť obe skupiny žiakov a nedokážu sa poriadne venovať ani prezenčným žiakom a ani žiakom vyučovaným distančne.

2.2 Test proporcionality obmedzenia práva na vzdelanie netestovaných žiakov

Vírus COVID-19 zapríčiňuje u časti obyvateľstva zdravotné problémy, ktoré v niektorých prípadoch skracujú život postihnutých osôb. Dnes nepoznáme liek na choroby, ktoré uvedený vírus zapríčiňuje.

K dnešnému dňu je možné brániť nákaze vírusom COVID-19 iba prostredníctvom (i) **prevencie**, pri ktorej sa posilňuje imunita osôb, najmä vitamínmi a športom, alebo (ii) prostredníctvom **izolácie** nakažlivých osôb. Tretí spôsob obrany pred nákazou, vakcinácia, je v súčasnosti dostupná iba v Rusku a v Číne a ich vakcíny Slovenská vláda neakceptuje z politických dôvodov.

Pri prvom a základnom spôsobe obrany proti vírusu, pri prevencii, vláda SR úplne **zlyháva**. Dodnes nebola schopná zabezpečiť zvýšený prísun vitamínov do stravy občanov, ani príspevky na vitamíny v tabletkovej forme, a to ani len pre ohrozené skupiny občanov. Výrazným obmedzením pohybu na voľnom vzduchu a zakázaním všetkých športových aktivít vo verejných vnútorných priestoroch vláda SR ešte viac podkopala spôsobilosť imunitného systému občanov vyrovnáť sa s vírusom COVID-19 bez pomoci iných osôb.

Obrana pred nákazou vírusom izoláciou nakažlivých osôb sa na Slovensku vykonáva v zásade iba dvoma spôsobmi: (i) izoláciou **všetkých** osôb, tzv. lockdown, čiže obmedzením slobody pohybu alebo (ii) izoláciou **nakažlivých** osôb, tzv. karanténa.

Vláda SR sa snaží bojovať proti vírusu predovšetkým tak, že izoluje infekčné osoby, pričom sa snaží zistiť pomocou rôznych testov, ktoré osoby sú infekčné.

Predpokladom **karantény infekčných** osôb je, že po otestovaní budú skoro všetky infekčné osoby identifikované. Pokiaľ budú mať mnohé infekčné osoby negatívny výsledok testu, testovanie je kontraproduktívne a bude viesť v krátkej dobe k podstatnému nárastu nových infikovaných prípadov. Infekčné osoby s negatívnym testom sa nebudú brániť stretnutiam s inými osobami, práve naopak, budú ich vyhľadávať, pokiaľ len budú môcť, aby kompenzovali svoju predchádzajúcu obozretnosť.

Uvedené sa presne udialo **po plošnom testovaní** antigénovými („Ag“) rýchlotestami, ktoré vykazovali iba **1% - 2% pozitívnych testov** zo všetkých vykonaných testov, čo je asi **deväťkrát menej** ako v rovnakom čase testovaných PCR testami, pri ktorých bolo pozitívnych testov asi **18%** zo všetkých vykonaných PCR testov. Z uvedeného vyplýva, že sa síce podarilo plošne identifikovať množstvo infekčných osôb, ktoré vďaka karanténe vírus ďalej nešírili, ale ešte viac osôb bolo **falošne identifikovaných** ako negatívnych, ktoré následne šírili vírus podstatne viac. Disproporcia medzi výsledkami Ag testov a PCR testov je **obrovská** a nasvedčuje, že predovšetkým Ag testy alebo oba testy sú veľmi nespoľahlivé, nakoľko ich výsledky v identifikovaní pozitívnych nakazených sú dramaticky odlišné. Nie je však matematicky možné, aby pri takom množstve otestovaných osôb v rovnakom čase boli výsledky testovania rôznymi testami tak výrazne odlišné, ak by všetky testy boli spoľahlivé.

Plošné testovanie však bolo **sprevádzané nariadením zákazu vychádzania**, ktorému sa podriadili všetci, ktorí sa nedali plošne otestovať. Keďže najviac otestovaných osôb počas jedného víkendu plošného testovania bolo 2,6 milióna obyvateľov, stále približne **2,9 milióna obyvateľov SR**, ktorí testovaní **neboli**, zostávali v domácom väzení a nešírili vírus, ani keď možno boli infekční.

Z toho dôvodu bolo **dôležitejšie** a pre nešírenie vírusu významnejšie, že sa väčšina (2,9 mil.) obyvateľov SR **nedala** počas plošného testovania **otestovať** a zostali v domácej izolácii (lockdowne) ako skutočnosť, že sa približne 30.000 infikovaných osôb podarilo testovaním Ag testami identifikovať.

Z uvedenej štatistickej informácie je zrejmé, že **lockdown** pre 2,9 milióna obyvateľov malo **väčší efekt** ako otestovanie 2,6 milióna obyvateľov nespoľahlivými testami.

Následne, ani nie týždeň po poslednom kole plošného testovania pán minister zdravotníctva a aj pán hlavný hygienik upozorňujú, že počet **nakazených znovu veľmi stúpa**. Z toho je zrejmé, že plošné testovanie umožnilo iba oddialiť nakaživosť o pár týždňov a zároveň predĺžilo agóniu celej spoločnosti.

Na základe výsledkov doterajších testovaní, majúcich **volatilitu 2% - 18%** pozitívne testovaných v rovnakom čase, je možné urobiť **záver**, že PCR testy značne **nadhodnocujú** počet pozitívne testovaných a Ag rýchlotesty značne **podhodnocujú** počet infikovaných osôb.

Z toho dôvodu, testovanie osôb, ktoré nevykazujú žiadne klinické príznaky nakazenia hromadným testovaním bude viesť k nesprávnym výsledkom, pri ktorých buď bude neprávom **odopreté** právo na vzdelanie mnohým zdravým žiakom, alebo naopak, mnohí **infekční** žiaci budú školy navštevovať.

Z toho dôvodu je viazanie práva na navštevovanie školy na absolvovanie testu **neproporcionálne požadovanému cieľu**, ktorým je karanténa iba infekčných žiakov a prezenčná návšteva školy ostatných žiakov.

O **malom význame testovania žiakov** pre šírenie nákazy COVID-19 a neprimeranosti vpúšťaniu do školy iba žiakov s negatívnym testom svedčí aj fakt, že už dnes všetky **deti na prvom stupni** navštevujú školy **bez obmedzení a bez testovania**. Nie je pritom badať zvýšený počet nakazených v dôsledku návštevy škôl týmito deťmi.

Pre porovnanie, dostatočné izolovanie infekčných osôb by prinieslo **náhodný výber** 10% zo všetkých žiakov každých 10 dní, ktorí by následne zostali doma. Výsledok by bol porovnateľný s testovaním všetkých žiakov PCR testami a oveľa efektívnejší ako testovanie všetkých žiakov Ag testami. Bolo by to aj podstatne lacnejšie.

Taká je pravda o hromadnom alebo plošnom testovaní.

3. Obmedzovanie ľudských práv je možné iba zákonom

Dnešné obmedzenia práva na vzdelanie bolo vykonané pánom ministrom školstva Gröhlingom na základe rozhodnutia z 23.10.2020, ktorým nariadil **prerušenie vyučovania na základných a stredných školách do odvolania** s účinnosťou od 26.10.2020.

Pán minister školstva môže nespochybniteľne nariadiť prerušenie vyučovania, nie však v rozsahu, v ktorom to už predstavuje obmedzenia práva na vzdelanie.

Krátkodobé prerušenie vyučovania môžu žiaci dobehnúť neskôr, dlhodobé prerušenie však žiaci dobehnúť nestihnú. Preto prerušenie vyučovania na dobu, spôsobiacu sklz vo vzdelávaní žiakov, ktorý už žiaci nedokážu do konca školského roku dobehnúť a tým im spôsobí kompetitívnu nevýhodu oproti žiakom z iných škôl alebo krajín, spôsobuje výrazné obmedzenie ľudského práva na vzdelanie.

Všeobecne, prerušenie vyučovania na viac ako dva týždne už spôsobuje dostatočný výpadok vo vzdelaní, ktorý nie je možné ľahko dobehnúť. Dnes je vyučovanie prerušené na základe rozhodnutia pána ministra školstva už vyše mesiac a stále nie je zrejмый jeho koniec. Distančné vzdelávanie je nefunkčné, žiaci dokážu obsiahnuť iba malý zlomok vyučovacieho procesu prostredníctvom tzv. distančného vzdelávania.

Takéto **rozsiahle** prerušenie prezenčného vyučovania je hrubým zásahom do práva na vzdelanie a je taktiež narušením povinnej školskej dochádzky.

Podľa článku 13 ods. 2 Ústavy SR, medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.

Podľa článku 72 Ústavy SR, Národná rada Slovenskej republiky je jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom Slovenskej republiky.

Podľa článku 13 ods. 1 lit. a) Ústavy SR, povinnosti je možné ukladať zákonom alebo **na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd**.

Takže, pokiaľ chce pán minister školstva prerušiť vyučovanie na dlhšiu dobu ako na dva týždne, musí poprosiť Národnú radu SR o vydanie **zákona**, ktorým bude takto obmedzené právo na vzdelanie.

To isté platí o vyhláškach Úradu pre verejné zdravotníctvo, podpísovaných pánom hlavným hygienikom Mikasom. Ani jeho vyhlášky nesmú obmedziť ľudské práva a slobody, čo on však veselo niekoľko mesiacov ignoruje.

Všetky rozhodnutia a vyhlášky, aj keď sú vydané **na základe zákona a v jeho medziach**, nesmú obmedziť **základné práva a slobody**, ako to jasne vyplýva z ustanovenia článku 13 ods. 1 lit. a) Ústavy SR.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie pána ministra školstva o prerušení vyučovania na školách na neurčitú dobu je protiprávne.

Ak by aj podobnú vyhlášku vydal pán hlavný hygienik, rovnako by sa jednalo o protiprávny akt.

Tieto právne akty, hoci sú protiprávne, sú platné pokiaľ ich za protiprávne nevyhlási Ústavný súd, súd alebo iný oprávnený orgán (napr. Európsky súd pre ľudské práva). Všetky takéto konania budú trvať veľmi dlho, takže ich korigujúce účinky v blízkej dobe nenastanú. Zodpovednosť za následky, najmä za náhradu prípadnej škody, budú niesť ministerstvo školstva a Úrad verejného zdravotníctva aj naďalej. Pokiaľ konali predstavitelia oboch inštitúcií úmyselne, nie je vylúčená ani ich trestnoprávna zodpovednosť.

Z toho dôvodu je badať snahu vlády, v rámci zrýchleného zákonodarného konania zobrať ústavným zákonom právomoci Ústavnému súdu preskúmať ich právne akty vykonané počas uplynulého obdobia.

4. Možnosti obrany na súde voči nevpusteniu žiakov do školy

Vzhľadom na skutočnosť, že pán minister školstva Gröhling už **umožnil prezenčne navštevovať školy** žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia, čím významne **diskriminuje** žiakov pochádzajúcich z iných prostredí a znemožňuje im uplatnenie ich práva na vzdelanie, je možné už dnes vykonať právne kroky, ktorých cieľom je umožnenie navštevovania školy všetkým žiakom. Tieto právne kroky je možné oprieť o **zákaz diskriminácie**.

Podobne, ak niektorý štátny orgán vydá rozhodnutie, podľa ktorého budú môcť školu fyzicky navštevovať **iba testovaní žiaci** a netestovaní žiaci nie, bude sa jednať o **diskrimináciu**, ako bolo detailne uvedené v texte vyššie.

Konanie z dôvodu porušenia zákazu diskriminácie je možné viesť na **riadnych súdoch**, čím sa žiakom otvárajú možnosti brániť svoje práva **rýchlejšie** a flexibilnejšie ako cez ústavné sťažnosti iných osôb.

Podľa § 145 ods. 3 školského zákona, uchádzač, dieťa, žiak a poslucháč, ktorý sa domnieva, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli dotknuté v dôsledku nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania, môže sa domáhať právnej ochrany na **súde** podľa **antidiskriminačného zákona**.

V zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona, každý sa môže domáhať svojich práv na **súde**, ak sa **domnieva**, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách **nedodržaním** zásady **rovnakého zaobchádzania**. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržal zásadu rovnakého zaobchádzania, **upustil** od svojho konania, ak je to možné, **napravil** protiprávny stav alebo poskytol primerané **zadost'učinenie**; ak ide o nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, môže sa tiež domáhať neplatnosti právneho úkonu, ktorého účinnosť bola podľa osobitného predpisu pozastavená.

V zmysle uvedeného môže každý žiak zastúpený svojím zákonným zástupcom (rodičom) alebo advokátom podať nielen (i) **žalobu**, ktorou sa bude domáhať upustenie od diskriminácie a umožneniu prezenčnej návštevy školského vyučovania, ale **môže** žiadať súd aj (ii) o **nariadenie neodkladného opatrenia** podľa § 324 a nasl. Civilného sporového poriadku, ktorým by súd nariadil, aby žiakovi bolo umožnené **navštevovať** školu **okamžite**. Prípadné rozhodnutie súdu sa bude vzťahovať **iba** na žalujúceho žiaka, **nie** na ostatných žiakov školy.

Na rozhodovanie o neodkladnom opatrení má súd lehotu **30 dní**.

Návrh na neodkladné opatrenie alebo **žalobu** je potrebné podať voči žalovanému: "SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, 81330 Bratislava".

Návrh na neodkladné opatrenie alebo **žalobu** je možné podať **bud'** (i) na Okresný súd Bratislava III, ktorý je všeobecným súdom ministerstva školstva, pričom v danom okrese taktiež nastala diskriminácia, na ktorej sa zakladá právo žiaka na obranu (§ 15, resp. § 17 SCP), **alebo** (ii) na okresný súd v tom okrese, v ktorom má žalujúci žiak svoj **trvalý pobyt**, podľa § 19 lit. e) SCP. Skôr odporúčam vybrať druhú možnosť, súd v mieste bydliska žiaka bude lepšie poznať miestne pomery.

Do obsahu **návrhu na neodkladné opatrenie** alebo do **žaloby** môže každý, ak má záujem, priamo prekopírovať **všetky argumenty** uvedené v tomto článku (Ctrl-C, Ctrl-V), článok je tak formulovaný.

Žalobou voči ministerstvu školstva je možné sa domáhať už dnes aj náhrady škody, napr. vo výške nákladov na doučovateľov a vo výške ušlého príjmu rodičov, ktorí museli s dieťaťom zostať doma, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v nedostatočnom poskytovaní vzdelania, a prerušenie vyučovania v rozpore so zákonom.

Antidiskriminačnú žalobu a návrh na neodkladné opatrenie bude možné podať aj z dôvodu diskriminácie netestovaných žiakov, pokiaľ ostatných žiakov do školy vpustia, z dôvodov uvedených vyššie.

Pokiaľ prerušenie vyučovania bolo uskutočnené úmyselne, čo zrejme bolo, je možné aj podanie **trestného oznámenia** kvôli podozreniu spáchania trestného činu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 Trestného zákona.

Samozrejme, pre úplnosť je možné spomenúť aj možnosť podania **st'ážnosti** voči Slovenskej republike na **Európsky súd pre ľudské práva**. Súd rozhodne o pár rokov, takže domáhať sa môžeme reálne akurát náhrady škody a zadosťučinenia v peniazoch.

5. Možnosti riaditeľov škôl

Riaditelia škôl sú **viazaní** rozhodnutiami nadriadeného orgánu, čiže Ministerstva školstva SR aj v prípade, ak sú tieto rozhodnutia **protiprávne**, pokiaľ tieto rozhodnutia oprávnený orgán (súd) **nezrušil**.

Avšak, podľa posledného rozhodnutia pána ministra školstva Gröhlinga, do školy sa majú vrátiť žiaci zo **sociálne znevýhodneného prostredia**, hoci sa môžu učiť iba v skupinkách po 5 žiakov.

Podľa § 2 lit. p) školského zákona, dieťaťom zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je dieťa alebo žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky **nedostatočne podnecuje** rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností dieťaťa alebo žiaka, nepodporuje jeho **socializáciu** a neposkytuje mu dostatok **primeraných podnetov** pre rozvoj jeho osobnosti.

V zmysle uvedenej zákonnej definície môže definovať riaditeľ školy množinu žiakov, ktorí spadajú pod uvedenú definíciu aj veľmi **široko**. Je výlučne na posúdení **riaditeľa**, aké kritériá bude uplatňovať na „**nedostatočnosť** podnietenia rozvoja mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností žiaka, bez dostatočnej **socializácie**“. V dnešných dňoch uvedenú definíciu spĺňajú v podstate **všetci žiaci**, ktorí sú zavretí doma kvôli kovidu, bez možnosti športovať a navštevovať záujmové krúžky s rovesníkmi, celé dni tráviaci online na internete.

6. Slovo na záver

K testovaniu na kovid nie je možné nikoho **nútiť**, **nie je povinné** a vyžaduje súhlas testovaného (§ 4 ods. 4 zák. 576/2004 Zz.). Testovanie detí vyžaduje súhlas rodiča.

Ochrana ľudských práv a ich definovanie trvalo niekoľko storočí. Naša súčasná vláda potrebovala iba **pár dní** na to, aby niektoré ľudské práva so sebastrednosťou nadčloveka veselo **odignorovala**.

Mnohé z opatrení, ktoré boli vládou SR uplatnené v **nevyhovujúcej** forme, bolo možné v rovnakom rozsahu riešiť vo forme **vyhovujúcej** zákonom a aj Ústave SR. Je iba znakom hlbokkej **ignorancie** alebo znakom veľkej **neznalosti**, že si vláda SR nevybrala zákonnú cestu. Ťažko povedať, čo je horšie.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

© ULC Čarnogurský, 2020